

WŁOCŁAWSKIE

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII
TORUŃ

Prenumerata:

na miejscu 2 złote,
na prowincji z od-
noszeniem do do-
mu 2 złote 50 gr.

Ogłoszenia:

za wiersz milime-
trowy na pierwszej
stronie 15 groszy,
na drugiej i trze-
ciej—10 groszy, na
czwartej—7 groszy
Ogłoszenia drobne
o 4 gr. za wiersz.
Tłustym drukiem—
podwójnie. Naj-
mniejsze ogłosze-
nie—40 groszy. Dla
zagranicy ceny o
100 proc. wyższe
Układ ogłoszeń
caterlamowy.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosz, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12.
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 12-EJ DO 1-EJ W POŁUDNIE — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

6.641 kaloryj

zawiera węgiel z kopalni

„Hr. Renard”

według badań przez „CHEMICZNY
INSTYTUT BADAWCZY” we Lwowie
w kwietniu 1923 roku.

WĘGIEL

z kopalni „Hr. Renard”,
wydając tak dużo ciepła, jest najoszczędniej-
szym i najtańszym opałem.

WĘGIEL

z kopalni „Hr. Renard”
posiadają następujące składy węgla:

1. Jan Klabecki, Brzeska 8.

2. Gracjan Cywiński, Bednarska 2.

3. Stow. „Ogniwo” Toruńska

4. Zofja Surowiecka 3-go Maja 7,

(dawniej Hotel Mazowiecki).

5. St. Lewandowski, Królewiecka 30.

WĘGIEL

z kopalni „Hr. Renard”
wysyła wagonami na różne stacje szerokotoro-
wych i wąskotorowych kolejek, a we Wrocławku
odstawia do domów od 20 korcy

HURTOWNIA OPAŁOWA M. NAPIÓRKOWSKI
KALISKA 17, TEL. 209.

*Jak długo nie przestaniesz się modlić, bądź prze-
konany, że miłosierdzie Boskie przypadnie ci w po-
moc.*
Św. Augustyn.

Z niedoli ludu śląskiego.

Ze wszystkich ludów Polski naj-
więcej i najdłużej cierpiał niewolę
i krzywdy, ze strony niemieckiej,
nasz polski lud Górnośląski, a raczej
wogóle śląski, germanizowany jeszcze
za czasów panowania książąt pia-
stowskich, wasalów i sług Rzeszy
Niemieckiej. Na skutek żenienia się
tych książąt z niemkami, zniemczyło
się przedewszystkiem rycerstwo ślą-
skie, dworacy pragnący przypodobać
się swej nowej pani, która za sobą
wiodła całe kohorty Niemców ryce-
rzy, którzy się żenili z Polkami, —
niemiecki fraucymer, wydawany za

maż za Polaków, — niemieckich za-
konników, którzy germanizowali lud-
ność przez kościół, wreszcie niemiec-
kich rzemieślników, kupców, rolni-
ków, którzy niemczyli ekonomiczne
warsztaty pracy zarobkowej. Olbrzy-
mia więc połać Śląska w jego pół-
nocnej i zachodniej części została
zniemczona doszczętnie i polskim
pozostał tylko i utrzymał się do dziś
dnia lud w zakątku południowo-wschod-
nym, czyli w okręgach Opola, Byto-
nia, Raciborza, Pszczyny, ect.

Ale i ten lud polski, który był
na tyle »niekulturalny«, że nie rozu-

P.P. KUPCY I PRZEMYSŁOWCY!
Czas już nadsyłać ogłoszenia do
Kalendarza Powszechnego,
który niezadługo wyjdzie z druku.

Szkoła Freblowska F. Szalwińskiej

Wrocław, Nowy Rynek 12 m. 1.

Zapisy dzieci na rok bieżący od dnia
27 b. m. w godz. od 10 rano do 12 w połud.
Przyjmuje dzieci od 3 lat.

miał wyższości kultury i języka nie-
mieckiego nad polskim i uparcie
trzymał się swego obyczaju, swej
mowy ojczystej i narodowości, stał
się solą w oku zachłannego germa-
nizmu, który od najdawniejszych cza-
sów już wypowiedział nieubłaganą,
zacieklą walkę polskości. W XVII
wieku, biskup wrocławski Jan, obe-
jmując diecezję zapowiedział z ambo-
ny w dniu swego ingresu, że: »wszy-
scy zamieszkali na terenach, stano-
wiących własność diecezjalną, winni
do lat trzech wyuczyć się języka nie-
mieckiego, a w ciągu następnych
lat dwóch całkowicie zarzucić język
polski i posługiwać się odtąd tylko
niemieckim. Opierający się zaś temu
rozporządzeniu będą usuwani ze
wszelkich stanowisk, o ile je przy
administracji dóbr kościelnych zajmu-
ją i wypędzani z ich miejsc za-
mieszkania«. Kulturalne to i »chrze-
cijańskie« zarządzenie wymownie
świadczy o duchu, panującym wśród
duchowieństwa niemieckiego owych
czasów, oraz o wysoko już rozwinię-
tej nienawiści nacjonalistycznej, którą
Niemcy tak chętnie zwykli nam za-
rzucać.

Niedość im jednak było tego, co
zrobili na Śląsku. Pozostał jeszcze
skrawek tej krainy wierny Polsce, —
trzeba więc go było ujarzmić, zgnieść
i wypłenić wszelkie pozostałości. Trze-
ba więc było przedewszystkiem lud-
ność ogłodzić, bo to najłatwiej trafia
do celu; gdy człowiek niema co jeść,
emigruje, ginie z chorób rozmaitych,
albo też staje się dostępnym pokusom
rozmaitym i... przyjmuje narzuconą
mu mowę i obyczaj.

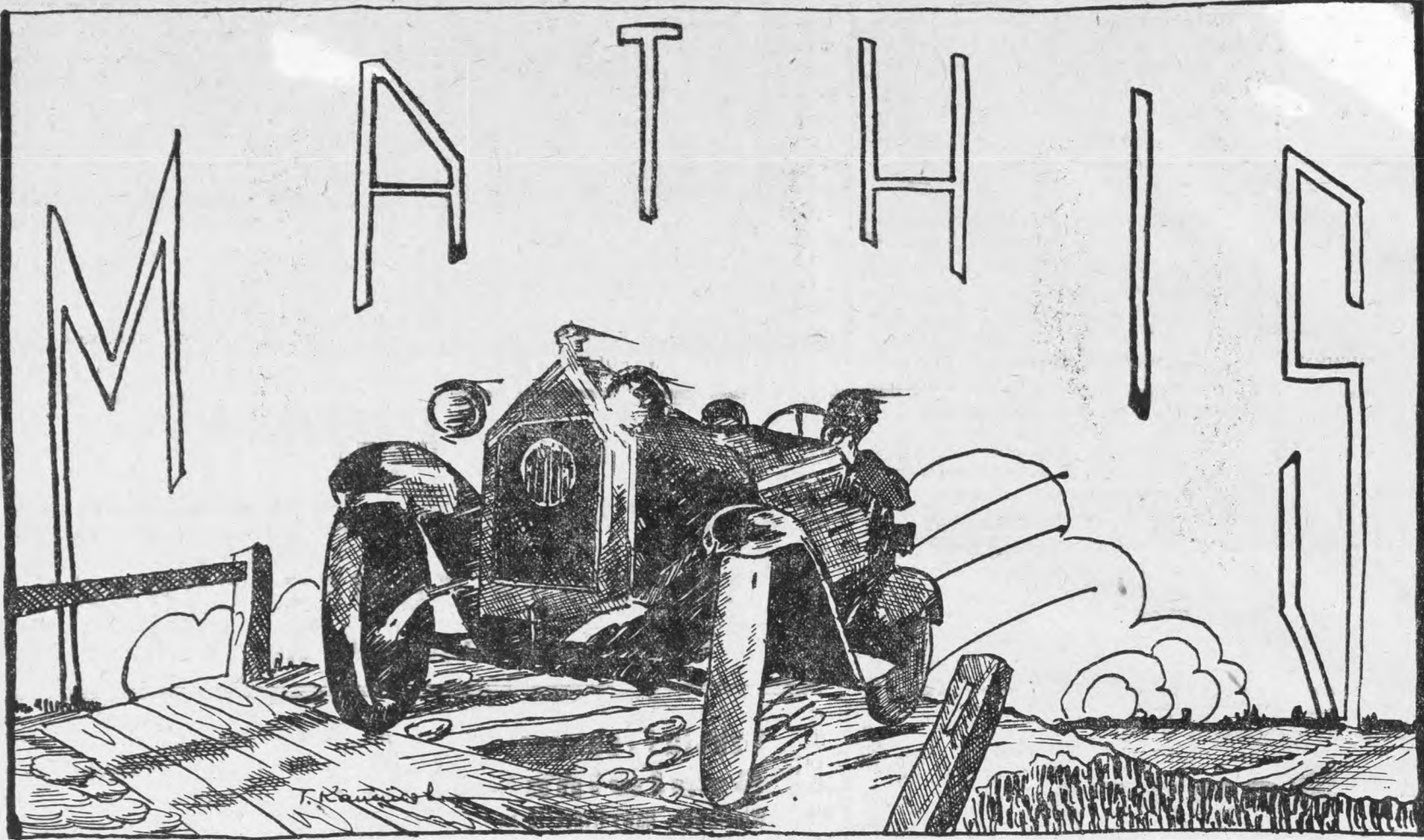
Niedawno w Sejmie śląskim wy-
wiązały się debaty nad sprawą wła-
sności ziemskiej, pozostającej
w rękach miejscowego ludu polskiego
i wielkich właścicieli niemieckich.
Posłowie polscy na podstawie faktów
stwierdzali, że ta wielka własność
stopniowo pochłaniała osady włośc-
cjańskie, doprowadzając lud do zu-
pełnej ruiny. Przeczyli temu nie-
mieccy posłowie. Wobec tego polska
prasa górnośląska wyjaśnia sprawę

na podstawie źródłowych badań i to
z prac uczonych niemieckich, jak
Knappe, oraz profesorowie uniwersy-
tetu wrocławskiego Ziekrusch i
Parsch.

Z prac tych okazuje się, że stop-
niowe wywłaszczanie włościan pol-
skich przez niemieckich magnatów
zaczęło się jeszcze w w. XVIII, zaraz
po wojnie Siedmioletniej, skoro tylko
Śląsk został przyłączony do Prus.
Dotychczas mieszkali tam wyłącznie
t. z. »siodlacy«, czyli chłopci zagrod-
nicy i stosunkowo nieliczni chałupni-
cy. Panowie niemieccy jęli więc po-
prostu zagarniać ziemię polską chłop-
ską i »zaokrąglać« nią swoje posia-
dłości, a dopiero po spełnionym
gwałcie, uzyskali od rządu pruskiego
zezwoleń na ten zabór. W dalszym
ciągu władze pruskie pozwoliły pa-
nom niemieckim odbierać chłopom
te ziemie, które chłopci ci, choćby
w bardzo nawet dawnych czasach od-
kupili od poprzednich właścicieli. Za-
panowało więc najdalej idące bez-
prawie, które pozbawiło olbrzymią
ilość włościan polskich ich ziemi oj-
czystej i z zamożnych, samodzielnych
gospodarzy przeobraziło w nędzarski
proletariat wyrobniczy. Jak dalece
energicznie niemieccy ziemianie w tym
kierunku pracowali dowodzi fakt, że
w jednym pow. lublinieckim było
w r. 1767 885 gospodarstw polskich,
w r. zaś 1817 już tylko 461, czyli, że
w ciągu 50 lat prawie połowa mniej-
szej własności polskiej poszła na zbo-
gacenie wielkiej własności niemieckiej.
Rozumie się, że wszystkie te grabieże
dokonywane były albo bez żadnego
wynagrodzenia, albo też wynagrodze-
nie to było tak minimalne, że nie
odgrywało w doli chłopca polskiego,
wyzutego z ziemi, żadnej, najmniejszej
roli.

Edykt t. z. »regulacyjny«, wydany
przez rząd pruski w r. 1811, zastoso-
wany został do Śląska w sposób, któ-
ry znów zmniejszył ogromnie ilość za-
gród polskich, a powiększył obszary
wielkiej niemieckiej własności. Za-
grodnikom pozostawiono zaledwie 3—
4 morgów (magdeburskich, równych
połowie morga polskiego), jako wła-
sność zupełną, z czego oczywiście
rodziny wyżywić nie było można.
Książęta na Pszczynie postarali się
o to, aby żadne dodatnie strony edy-
ktu regulacyjnego nie dosięgnęły lud-
ności polskiej, skazanej, jak widać na

NIESŁYCHANY SUKCES!!!

Zastępstwo
Polskiej Spółki
dla sprzedaży
Samochodów
Mathis

z prawem wyłącznej
sprzedaży na powiaty:
Włocławski, Nieszawski,
Koniński, Kolski, Łęczycki,
Kutnowski, Gostyniński,
Płocki, Sierpecki, Rypiński
i Lipnowski

M. Napiórkowski
Włocławek,
Kaliska 17, tel. 209.

Administration
des Postes et Télégraphes
Indications de service

Télégramme

ADRESSE:

Automat — Włocławek

Orygine	Numéro	Nombre de Mots	Heure de Dépot	Date	Mentions de service
Lyon — Circuit	0843	26	16,55	25/8	

„MATHIS” **gagne pour la deuxième fois le „GRAND PRIX” de l’A. C. F. Tourisme 1-ère Catégorie 1-er LAMS, 2-me DE BREMOND, 3-me BOCCHI.**
MATHIS — STRASBOURG.

„MATHIS” **zdobywa po raz drugi wielką nagrodę GRAND PRIX automobil-klubu Francji w pierwszej kategorii samochodów turystycznych, otrzymując 3 pierwsze miejsca: 1-e LAMS, 2-gie DE BREMOND, 3-cie BOCCHI.**
MATHIS-STRASBOURG.

Egzaminy wstępne

do wszystkich klas

Gimnazjum im. Długosza

we Włocławku zaczną się w dniu 1 września r. b. o godz. 9 rano. Bliższych informacji udziela codziennie kancelaria gimnazjum od godz. 11 do 1 po południu. Początek roku szkolnego 3 września o godz. 9 rano.

zagładę od pierwszych chwil panowania Prus nad tą krainą.

Dalszy zanik własności polskiej przyniosła podjęta w r. 1850 reforma agrarna. W obwodzie regencyjnym Opolskim znikło w latach 1850—1880 jeszcze nowych 1806 gospodarstw polskich, obejmujących 193.092 „ju trzyn”, czyli morgów magdeburskich.

Wogóle ludność górnośląska, dzięki swej polskiej narodowości była specjalnie traktowana przez władze pruskie i znajdowała się pod specjalnymi, wyjątkowymi prawami. Nawet tam, gdzie nie było jakiegos kruczka, pozwalającego władzom pruskim pokrzywdzić chłopą górnośląskiego, to wprost pomijano prawo, pozostawiając bez skutku wszelkie protesty, skargi, etc. „Les juges a Berlin”, dla Polaków nie istnieli nigdy. Nawet na Śląsku, który niemieccy publicyści lubili przytaczać, jako przykład kraju zupełnie równouprawnionego tak długo, dopóki nie rozpoczęli tam Polacy swej „Grosspölnischer Agitation”, — dopóki nie zaczęli domagać się należnych im praw obywatelskich, co pruska hakata nazywała „antypaństwo-

Ogłoszenie.

Komisja Doksztalcania Zawodowego przy Magistracie miasta Włocławka niniejszem podaje do wiadomości PP. Właścicieli, Kierowników warsztatów i zakładów rzemieślniczych, przemysłowych, handlowych oraz instytucyj publicznych, iż dnia 5-go i 6-go września 1924 r., o godz. 4-ej po poł. rozpoczynają się zapisy uczniów w Miejskiej Szkole Zawodowej Doksztalcającej przy ul. Gęsiej Nr. 20 (szkoła powszechna № 2), wykłady zaś dnia 10-go września b. r.

Do zapisu każdy uczeń winien przynieść z sobą zaświadczenie pracodawcy, że u niego pracuje.

Stosownie do art. 7 i 8 statutu miejscowego o przymusowym nauczaniu oraz uchwały Komisji Doksztalcania Zawodowego, instytucje publiczne, właściciele warsztatów i zakładów winni zwalniać do szkoły zatrudnioną u siebie młodzież w dniu i godziny, ustalone przez Zarząd Szkoły.

Winni niestosowania się do powyższego, zgodnie z art. 9 tegoż statutu podlegają grzywnie do zł. 200.

**KOMISJA DOKSZTALCANIA ZAWODOWEGO
PRZY MAGISTRACIE MIASTA WŁOCŁAWKA.**

Włocławek, dn. 25 sierpnia 1924 r.

wą akcją,—dążeniem do oderwania Śląska od Polski, etc.

Dzisiaj, zwłaszcza wobec reformy rolnej, która przewiduje liczne wywłaszczenia wielkiej własności, te olbrzymie obszary ksiąząt von Pless, hrabiów Henckel von Donnermarck, etc., etc., obszary powstałe z zagrabienia polskiej własności włościańskiej powinny przedewszystkiem ulec prawu o reformie rolnej i powrócić do prawych właścicieli t. j. do ludu polskiego. Tego wymaga prosta sprawiedliwość, wymagają nasze interesy narodowe, polityczne i względ na bezpieczeństwo i całość naszego państwa.

(wd.)

Rozgromienie organizacji komunistycznych.

Przed kilku dniami aresztowana została jedna z najbardziej czynnych komunistek, sekretarka Centralnego Kymitetu Związku Młodzieży Komunistycznej niejaka Roma Frylinzanka. W partji znana była ona powszechnie jako „Roma”. Mieszkanie „Romy” przy ul. Pawiej 28, przedstawiało biuro sekretarjatu Centralnego Kom. Zw. Młodz. Kom.

To też policja polityczna po dokonaniu tam rewizji znalazła bardzo obfity materiał. Jak się okazuje „Roma” była równocześnie łącznikiem pomiędzy żydowską sekcją partji komunistycznej a polską sekcją. W momencie wejścia Policji Frylinzanka była przy pracy, tłumaczyła bowiem olbrzymi „Referat

Egzaminy wstępne

do wszystkich klas

w 8-kl. Gimnazj. Żeńsk. Humanist.

Janiny Steinbokówny

odbędą się dn. 28, 29 i 30 VIII r. b. o godz. 9-ej r. Przy zapisie uczennice winny złożyć metrykę i świadectwo szczepienia ospy.

Początek roku szkolnego 2 września.

o stanie naszej organizacji na żargon.

Sprawozdanie to obejmuje charakterystykę działalności organizacji młodzieży komunistycznej we wszystkich okręgach partyjnych, jak: Łódź, Zagłębie, Radom, Kielce, Warszawa, Lublin, Lwów oraz „Kresy” — Białoruś. W ostatni ten okręg zaliczone są centra organizacyjne: Wilno, Białystok, Grodno, Brześć nad Bugiem i Pińsk.

Naogół sprawozdanie to stwierdza poważne rozbicie roboty przez władze bezpieczeństwa po ostatnich mosowych aresztowaniach komunistów w całym kraju. Zdarzają się wypadki, w których ostatnie rewizje i areszty poczyniły taki wyłom, że jak stwierdza sprawozdanie Centralnego Komitetu „nie można ocenić stanu rzeczy, gdyż całe sieci organizacyjne policja pozrywała, osadzając najlepszych ludzi w więzieniu.”

Skonfiskowane sprawozdanie jest tedy ważnym dokumentem, który władzom bezpieczeństwa daje do ręki bogaty materiał.

Uznanie dla Herriota.

LONDYN, (Pat.) Prasa angielska wyraża zadowolenie, z powodu przyjęcia przez francuską izbę deputowanych układu londyńskiego. Wszystkie dzienniki winszują Herriotowi sukcesu.

Dzisiaj już nadoleła Ogłoszenia do Kalendarza Powszechnego na r. 1925.

Co niesie dzień?

SIERPIEN
28
CZWARTEK

Dziś: Augustyna b. w. dr. Hermesa.
Jutro: Jana Chrzc. Ścięcia. Sabiny.
Wschód słońca o g. 5.55
Zachód o g. 6.56
Wsch. księżyc o g. 2.43
Zachód o g. 6.7

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Sierpnia	godzina	ciśnienie powietrza w m.m 700+	temperatura w stopn. Celsjusza	zachmurzenie 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
26	21	56,5	1,0	6	C-0
27	7	56,5	12,4	10	C-0
27	13	55,9	17,2	10	NW-0

Najwyższa temperatura w dniu 26 sierpnia wynosiła 18,0; najniższa wynosiła 10,3 opadu nie było

Z giełdy d. 27. 8.

Dolar	5,16
Funt angielski	
Frank szwajcarski (100)	96,77
Frank francuski (100)	27,86
Frank belgijski (100)	25,58
Liry włoskie (100)	22,99
Korony czeskie (100)	15,51
Korony austriackie (100.000)	7,28
4% poź. prem. n. not. 0,69, 8% poź. zł. 6,80 6% poź. ser. II A. 0,88, 6% pożycz. dol. 2,82, 4 1/2% listy zastawne Tow. Kredytowego Ziemińskiego — 5% listy M. 12,50, wart. 1 gr. czyst. złot. 3 zł. 44,78 gr. Za rubla złotego płacono 2 zł 71 1/4 gr.	

Odznaczenia. Z rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczyposp. nadano złoty krzyż zasługi p. Adamowi Olaszewskiemu, Staroście we Włocławku, za wybitną i skuteczną działalność podczas wiosennego wylewu Wisły w roku 1924.

PP.: Waclaw Naruszewicz, Kierownik Komisarjatu m. Włocławka i Stanisław Duchński, Komendant P.P. w Aleksandrowie Kuj. w uznaniu zasług, położonych dla Rzplitej Polskiej i Jej obywateli na polu bezpieczeństwa publicznego—otrzymali srebrne krzyże zasługi.

Zawiadomienie. Zarząd T wa Wiosłarskiego niniejszem podaje do wiadomości Pp. Członkom że w dniu 31 b. m. odbędzie się o godz. 10-ej chrzest 4-ch łodzi, o godz. 15-ej regaty, o godz. 20-ej wspólna kolacja, o godz. 22-ej zabawa taneczna w lokalu własnym przy ul. Łęskiej Nr. 77. Oddzielne zaproszenia nie będą rozsyłane.

Wcielenie rocznika 1903 do szeregów. (w) W końcu października, lub w początku listopada zostaną wcieleni do szeregów popisowi rocznika 1903, oraz ochotnicy roczników 1904 i 1905. Wysokość kontyngentu dla rocznika 1903 nie została jeszcze przez Ministerstwo Spraw Wojskowych określona. Zaznaczyć należy, że rocznik 1903 podlega już nowej ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Monitor z maja b. r.). Dotyczy to przedewszystkiem popisowych, którym komisje przeglądowe przyznały służbę jednoroczną, gdwż na zasadzie nowej ustawy czas ich służby zostaje przedłużony do 18 miesięcy i podzielony na dwa okresy: pierwszy piętnastomiesięczny i drugi trzymiesięczny.

Ubezpieczenie pracowników umysłowych od bezrobocia. Komitet wykonawczy polskich pracowników zrzeszeń zawodowych opracowuje zasady ogólnopolskiego zjazdu zrzeszeń pracowników, który ma się odbyć w październiku b. r. w Warszawie. Celem zjazdu ma być zastanowienie się nad sprawą ubezpieczenia pracowników biurowych od bezrobocia. Ponadto komitet domaga się natychmiastowej doraźnej pomocy dla bezrobotnych pracowników umysłowych i zabiega w ministerstwie pracy o przyznanie odpowiednich funduszy.

Stowarzyszenie Kobiet Wsp. Pracy Orla Nr. 3 z dn. 1 września r. b. otwiera: 1) ochronkę-freblówkę, 2) dwa oddziały szkoły powszechnej, 3) kursy roczne krawiecczyzny, bielizny i haftu. Zapisy przyjmuje kancelaria Stowarzyszenia Orla Nr. 3. od dn. 28 sierpnia r. b.

Polepszenie bytu wojskowym. Minister spraw wojskowych gen. Sikorski zwrócił się w obszernym piśmie do prezydenta ministrów p. Grabskiego w sprawie polepszenia bytu oficerów i podoficerów wojsk polskich. Pismo to zawiera kilkanaście punktów możliwych do zrealizowania w ramach obecnej ustawy uposażeniowej.

Falszywe pięćdziesięciogroszówki Pisma warszawskie ostrzegają przed przyjmowaniem fałszywych 50-groszówek, które pojawiły się w tych dniach w obiegu. Są one bardzo nieudolnie wykonane z jakiejś mieszaniny ołowianej, bardzo mało podobnej do niklu, z którego wykonane są prawdziwe monety 50-groszowe.

Wpisy szkolne. Wiadomość o zaprzestaniu placenia wpisów przez rząd za dzieci pracowników państwowych wymaga wyjaśnienia. Otóż rząd będzie oślać wpisywane do szkół średnich kategorii A i B.

O połączenia telefoniczne gmin. Jak się okazuje, bardzo znaczna ilość gmin w województwach nie posiada połączeń telefonicznych. W związku z tem, województwo warszawskie zwróciło się do Min. Spraw Wewn. o pomoc w tej sprawie. Jak się okazuje, na 26 gmin tylko 8 posiada połączenia telefoniczne. Sprawa powyższa związana jest również z organizacją służby bezpieczeństwa w państwie i sprawniejszym jej funkcjonowaniem. Niezależnie od tego województwo zwróciło się do wszystkich starostów, aby na sejmikach postawili na pierwszym punkcie obrad sprawę połączeń telefonicznych w gminach.

Komisja rozejmca dla robotników rolnych. Minister pracy i op. społ. podjął rozporządzenie w sprawie powołania nadzwyczajnej komisji rozejmcej dla ustalenia warunków pracy i płacy sezonowych robotników rolnych, na terenie województw: warszawskiego, łódzkiego, lubelskiego, kieleckiego i białostockiego. Pierwsze posiedzenie komisji tej zostało wyznaczone na 8 września r. b. o godz. 11-ej przed południem w lokalu ministerstwa pracy i op. społ.

Nowe cenniki: kolonialny № 3, bławatny i obuwia—pp. Kupcy mogą otrzymać w sekretarjacie stow. Kupców Polskich, od 10 do 1 i od 5 do 6.

Nowy rozkład. Starek Warszawskiego Towarzystwa Transportu i Żeglugi S. A. odchodzi obecnie z Włocławka do Płocka o g. 12 m. 30 p.p.

Z KRAJU.

Z Łodzi. (Ożywienie w przemyśle łódzkim). W branży bawełnianej ruch ożywił się i odczuwa się nawet brak niektórych gatunków wyrobów. Fabryki wełniane, pracujące przeważnie dla dostaw wojskowych, oczekują nowych zamówień na sezon zimowy.

Udzielanie wydatniejszych pożyczek pod zastaw 7 proc. listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego przemysłu łódzkiego przez tutejszą dyrekcję Banku Polskiego, wywołuje w tutejszych sferach przemysłowych dodatnie wrażenie. Listy te, ufundowane na zdrowych podstawach, ściągają wkrótce do kraju obce kapitały, gdyż pertraktacje o lokatę ich na rynku amerykańskim zapowiadają się pomyślnie.

Z Warszawy. (Rozporządzenie o należnościach za podróże służbowe). Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 b. m. za-

Rząd a drożyzna.

Niezwłocznie po swoim przyjeździe do Warszawy p. Prezes Rady Ministrów i Minister Skarbu, w celu zapobieżenia dalszemu wzrostowi drożyzny odbył w ministerstwie skarbu konferencję, na którą byli wezwani dyrektor departamentu Młynarski, p. Baczak w zastępstwie generalnego sekretarza Komitetu ekonomicznego ministrów, p. Sygietyński naczelnik wydziału handlu zagranicznego ministerstwa przemysłu i handlu oraz p. Szwalbe z ramienia ministerstwa spraw wewnętrznych.

W rezultacie narad zdecydowano narazie w zupełności powstrzymać wywóz żyta oraz uruchomić akcję kredytową dla umożliwienia utrzymania cen mąki na poziomie 31, a cen chleba na poziomie 34. Niewątpliwie, że nieurodzaj, jaki mamy w obecnym roku, wprowadzi podrożenie z tą samą siłą nieublaganą, jak i w innych krajach, niemniej jednak lud nie dopuści do rozpętania drożyzny ponad normy, podyktowane koniecznością.

Nowe monety.

Mennica państwowa wypuściła w obieg nowe monety dwugroszowe, wykonane z takiego samego metalu żółtego, jak bilon 5 cto groszowy.

Monety groszowe zostały ostatecznie przewiezione z mennicy angielskiej i niebawem znajdą się na rynku w większej ilości.

Transport bilonu niklowego, wykonywanego w Szwajcarii i Holandji ulega opóźnieniu z powodu strajku robotników transportowych w Gdańsku. Wobec tego, że strajk ten może się przeciągnąć zamierzone jest prze-

wiezienie transportów bilonu z Gdańska do Gdyni i wyładowanie go w polskim porcie.

Srebrne dwuzłotówki, już w postaci próbnych wzorów nadeszły do Warszawy z mennicy angielskiej. Wzory te po zaakceptowaniu odesłane zostaną natychmiast do Anglii, poczem nastąpi wybicie ich w czasie najkrótszym, tak, że pierwszego transportu monet dwuzłotowych spodziewać się już można z Anglii w połowie września.

mieszcza między innymi rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 go lipca b. r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje, odkomenderowania i przeniesienia funkcjonariuszy państwowych, sędziów, prokuratorów oraz wojskowych.

Pomnik Traugutta w Ciechocinku. Projekt postawienia w Ciechocinku pomnika wielkiemu bohaterowi-męczennikowi za wolność Polski, wodzowi powstania 63 go roku, Romualdowi Trauguttowi—zainicjowało grono mieszkańców Ciechocinka jeszcze w październiku 1921 r. Projekt ten podjęła w roku 1923 komisja zdrojowa. Na razie postanowiono wnieść pomnik na placu przed kościołem, obecnie jednak zdecydowano, że odpowiedniejszym miejscem będzie skwer, znajdujący się poza kościołem. Wydział wykonawczy komisji zdrojowej, dla zapoczątkowania funduszu na ten cel, urządza zbiórkę w dniu 7 września r. b.

W Polsce na wakacjach. W roku bieżącym bawilo w Polsce na wakacjach w miesiącach lipcu i sierpniu 925 dzieci polskich z Niemiec, w tem 316 dzieci ze Śląska Opolskiego, 471 z Berlina, 122 z Lipska i Drezna, 16 z Wrocławia oraz 15 z Gdańska. Z tej liczby 278 dzieci umieszczonych było w kolonjach zbiorowych, 355 u krewnych i znajomych, a 307 w domach prywatnych. Czas pobytu w Polsce trwał od 3-ch do 5-ciu tygodni. Wszystkie dzieci wróciły już pokrzepione na ciele i duchu. Organizowaniem tych pożytecznych wakacji zajął się Związek Obrony Kresów Zachodnich.

Kościół na Helu. Dotkliwy brak świątyni katolickiej na Helu ma być niebawem usunięty. Zawiązał się już komitet budowy kaplicy tymczasowej, wybrano miejsce pod jej budowę i jeszcze w roku bieżącym ma być założony i poświęcony kamień węgielny. W dniu 22 b. m. odbył się w Kurhausie koncert na rzecz budowy kaplicy przy bardzo licznych udziale publiczności.

Organizacja wyższych władz wojskowych. Na naradzie politycznej, odbytej w Spale, zapadła decyzja, że rząd nie powinien wycofywać wniesionego w lutym do sejmu projektu o organizacji wyższych władz wojskowych. Jak wiadomo, przewiduje ten projekt przywrócenie stanowiska naczelnego inspektora armji, na które to stanowisko upatrzony jest marszałek Piłsudski.

Na naradzie w Spale dano wyraz pogładowi, że przeprowadzenie tej

nominali w drodze dekretu nie odpowiadałoby wymogom konstytucyjnym.

Powołanie marszałka Piłsudskiego na stanowisko naczelnego inspektora armji jest zatem zależne od uchwalenia tej ustawy przez Sejm.

TELEGRAMY.

Stosunki polsko-francuskie.

PARYŻ (Ag. Wsch.) Bawił tutaj w ostatnich tygodniach pułkownik sztabu generalnego, Kasprzycki, który przywiózł listy od polskiego ministra wojny, Sikorskiego, do francuskiego ministra wojny, generała Nolleta i marszałka Francji Focha. W listach tych poruszona była sprawa traktatu wzajemnej pomocy, który ma być rozważany w Lidze narodów, oraz paktu gwarancyjnego i łączące się z tem zagadnienia i zabezpieczenia Francji Polski, a także sojuszu wojskowego, łączącego oba państwa.

Postępowanie Sowietów z posłem angielskim.

Prasa londyńska doniosła w piątek że przedstawiciel Anglii w Moskwie mr. Robert Hodgson jest faktycznie więźniem Sowietów. Czeka uznania, że p. Hodgson jest osobistością podejrzaną i otoczyła jego mieszkanie sztabem szpiegów, którzy śledzili każde jego poruszenie. Ktokolwiek odwiedza Hodgsona zostaje aresztowany i badany, wśród straszliwych gróźb, o wszystko, co widział, słyszał lub mówił. Telefon Hodgsona albo nie funkcjonuje, albo jest przerwany podczas rozmowy, — w każdym razie zawsze podsłuchiwany. Rząd angielski zwrócił się do Moskwy z energicznym protestem przeciw tym niesłychanym procederom.

Represje angielskie wobec Sowietów.

WIEDEŃ, P. A. T. „Neue Freie Presse“ donosi z Londynu: Anglja zagroziła środkami odwetowemi za szpiegowanie angielskiego pełnomocnika w Moskwie. Jeżeli Rosja nie udzieli dostatecznego zadośćuczyn-

Czas już nadolęć Ogłoszenia do Kalendarza Powszechnego na r. 1925.

KASZEL chrypkę, duszność usuwają oryginalne „**Pastyłki Belgijskie**” z marką „kogut” a la Valda, bez gumy. Sprzedają apteki i składy apteczne.

nienia, rząd angielski cofnie przywileje dyplomatyczne, udzielone Rakowskiemu oraz ustanowi w Moskwie urzędnika policyjnego, któryby stwierdził tożsamość wszystkich osób, wchodzących do lokalu przedstawicielstwa angielskiego.

Zimna krew angielskiego lotnika

LONDYN, (PAT.) Jak donoszą z Norfolk aeroplan, który wyleciał z tamtejszego aerodromu, uległ na wysokości 500 stóp wypadkowi pożaru. Ogień powstał wskutek wyciekania benzyny z rezerwoaru. Samolot w jednej chwili objęły płomienie, opanowane jednak dzięki niezwyklej przytomności umysłu i bohaterstwu sierżanta lotnika, Jacksona, który natychmiast zalał płonące części przeciwogniową substancją chemiczną i uratował w ten sposób nie tylko życie 7 swych towarzyszy, ale ocalił swój aeroplan od poważniejszych uszkodzeń. Samolot wylądował szczęśliwie.

Wszecznicy przeciwko układowi.

BERLIN, Pat. Imieniem wszeczników pos. Hergt złożył w parlamencie oświadczenie, w którym zwraca się przeciw układowi londyńskiemu.

Jednomysłność prasy niemieckiej.

BFRLIN, (Pat.) Z wyjątkiem organów nacjonalistycznych cała prasa wypowiada się obecnie za przyjęciem układów londyńskich.

Jerozolimskie morderstwo.

Przed kilku tygodniami zamordowany został w Jerozolimie, w jasny dzień dr. prof. J. de Haan, uczony i dziennikarz, korespondent londyńskiego „Daily Expressu”. Mord skrytobójczy był polityczny. De Haan, z pochodzenia żyd holenderski zamordowany został przez żydów sjonistów za to, że w ostatnich czasach szczerze i otwarcie demaskował akcję bolszewizowania Palestyny, intryg sjonistów przeciw Anglii i strasliwy bezlitośny wyzysk i ucisk Arabów.

Skrytobójczy mord de Haana żydowska prasa europejska stara się zatuszować, przemilczeć, przygłuszyć. Udaje jej się to tylko w części. W angielskiej prasie mord jerozolimski odbił się rozgłośnym echem.

Zamordowany de Haan cieszył wielkim mirem w Holandji i w Ameryce, posiadał wielką wiedzę. Żydzi nazwali go złym duchem sędziwego przywódcy palestyńskiej „Agudy” rabina Sonenfelda i dlatego zamordowali.

Ze świata.

Za głodówkę więźniów na Sybir.

W więzieniu orłowskim wybuchła głodówka więźniów politycznych, jako protest przeciwko katowaniu przy śledztwie. Narkom sprawiedliwości wydał natychmiast zarządzenie, aby wszystkich więźniów uprawiających głodówkę wysłać do guberni jakuckiej. Protestantów głodowych w liczbie 63 osób przewożono z Orłowa sanitarnymi wagonami, i przenoszono na dworzec na noszach, gdyż nie mieli siły iść na własnych nogach.

TANIO! TANIO!

KSIAŻKI SZKOLNE

i MATERJAŁY PIŚMIENNE

SĄ DO NABYCIA

W KSIĘGARNI POWSZECHNEJ

WŁOCŁAWEK BRZESKA 4

Sprawa wzrostu drożyzny.

Pisma warszawskie otrzymały ze źródła półurzędowego następujące uwagi:

Ostatnio notowana zwyżka cen różnych artykułów nie powinna być uważana jako objaw groźny, mogący powodować dalszy znaczniejszy wzrost kosztów utrzymania. Ceny ostatnio notowane zarówno w handlu hurtowym jak i detalicznym nie przekraczają cen, które ustaliły się w handlu w okresie stabilizacji marki polskiej, a są niższe niż te, które notowano bezpośrednio po wprowadzeniu złotego.

Dowodzą tego następujące dane statystyczne:

W hurcie jedynie cena cynku w porównaniu z cenami marca i kwietnia została utrzymana, cena węgla w porównaniu z kwietniem spadła. To samo dotyczy cen nafty, która spadła w cenie z 15,00 na 13,65 zł.; cementu z 5,00 na 4,20 zł.; skóry wołowej z 1,24

na 1,20; skóry podszwianej z 4,40 na 4,80 zł.; bawelny z 4,22 na 4,11 zł.; cukru 0,98 na 0,90 zł.; mięsa wołowego z 1,97 na 1,83 zł.; masła 5-54 na 4,30 zł.

W zestawieniu widzimy w poszczególnych miesiącach od kwietnia do sierpnia stały spadek cen hurtowych.

W handlu detalicznym spadek cen, rozpoczęty w kwietniu trwał przez maj i czerwiec, obecnie notowana jest pewna zwyżka, ceny jednak ostatnie nie przekraczają cen kwietniowych. I tak: chleb w kwietniu — 0,35, obecnie 0,34; ziemniaki w kwietniu 0,15 obecnie 0,09; masło w kwietniu 5,61 obecnie 4,60; mięso w kwietniu 2,29 obecnie 2,13; cukier w kwietniu 1,15 obecnie 1,11; węgiel w kwietniu 0,06 obecnie 0,05; nafta w kwietniu 0,34 obecnie 0,32.

W stosunku do kwietnia zdrożało jedynie mleko z 0,32 na 0,33, w maju jednak cena mleka dochodziła do 0,37.

Ameryka przed zakazem palenia tytoniu.

Przed 432 lata Ameryka obdarowała świat tytoniem. Dziś zamierzony jest w Stanach Zjednoczonych urzędowy zakaz palenia. Tak to zmienia się kolej rzeczy.

Jak słyhać przygotowuje się silna opozycja przeciw zakazowi palenia tytoniu, a namiętni palacze grożą niemal rewolucją.

Ale z drugiej znowu strony purytanie, poparci przez lekarzy, rozpoczęli propagandę antytytoniową na wielką skalę. Pomaga tej akcji duchowieństwo i panie z towarzystwa

amerykańskiego, które w salonach swych nie pozwalają palić.

Sprawa przybrała więc charakter bardzo poważny i zmusiła opozycję do wysunięcia kontrargumentu gospodarczego. W ameryce jest 700,000 hektarów oddanych pod plantacje tytoniu, a olbrzymie dochody przynosi krajowi wywóz cygar z Portorico, Kuby, Jamajki, Havanny itd. Zakaz wywołałby więc przewrót ekonomiczny, którego skutki byłyby dla Ameryki oplakane.

Zdaje się, że jednak mimo to zakaz palenia tytoniu zwycięży.

Różne.

Dowcipny testament gieldziarza.

Pewien nowojorski gieldziarz zostawił testament następującej treści: Pozostawiam mojej żonie zapewnienie, że jednak nie jest tak głupia, jak ja to o niej zawsze twierdziłem.

Synowi mojemu przyjemność, samodzielne zarabianie na swoje utrzymanie. Przez 35 lat przekonany był, że ojciec jego posiada olbrzymi majątek. — Omylił się jednak.

Mojej córce zapisuję 100.000 dolarów. Te pieniądze przydadzą się jej, ponieważ jednym dobrym interesem, jaki jej mąż dotychczas zrobił, to było jego małżeństwo z nią.

Mojemu służącemu zapisuję całą garderobę, którą mi w przeciagu ostatnich 10 lat ukradł.

Mojemu szoferowi pozostawiam moje auto, ponieważ i tak zniszczył je prawie zupełnie. Życzę sobie zatem, aby miał możność dokończenia swego dzieła.

Mojemu wspólnikowi udzielam rady, aby sobie po mojej śmierci poszukiwał tak samo dzielnego wspólnika, bo inaczej prędko zbankrutuje.

Za jedną literę.

W roku 1915, z polecenia wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza, został wtrącony do więzienia katorżnego zecer mińskiej gazety P. W., za przeoczenie litery „Ł” w nagłówku „Komunikat Głównodowodzącego”.

W tymże czasie redaktor gazety „Głos Moskwy” został deportowany na Syberję za to, że w tekście artykułu, zamiast wyrazu: „chrystolubiwoje woinstwo” (bogobojne wojsko) było mylnie wydrukowane: „krestolubiwoje” (lapczywe na ordery).

Watykańska stacja radiotelegrafu.

W Watykanie wykończono obecnie ustawienia wielkiego aparatu radiotelegraficznego, ufundowanego dla Ojca św. przez grono wiernych. Jest to jednak tylko aparat odbior-

czy, amerykański więc inżynier, Hammond, chciał uzupełnić stację przez dodanie aparatu wysyłającego, aby Watykan mógł samodzielnie porozumiewać się z całym światem. Na razie jednak oferty tej nie przyjęto ze względu na to, że depesze, wysyłane radiotelegrafem, mogą być podchwytane. Stacja wykończona ma być dopiero wówczas, gdy udoskonalony będzie sposób wysyłania depesz w danym kierunku bez możliwości podchwytania ich przez osoby niepożądane.

Czy nie za krótka kara?

Według doniesień pism amerykańskich w miejscowości Monud City w stanie Illinois wydał tamtejszy sąd znamieny wyrok, skazujący dwóch morderców, murzynów, na najwyższą karę, jaką prawo Stanów Zjedn. przewiduje za zabicie człowieka. Skazanymi są: Hess Connors, lat 22 i Ered Hale, lat 19. Obaj napadli przed dziesięciu dniami na sklep w miasteczku Villa Ridge, zabijając córkę kupca, 18-letnią Daisy Wilson, za to że usiłowała stawić opór, broniąc własności ojca. Zbrodniarze przyznali się do winy. Sędzia uznał ich winnymi zbrodni morderstwa w pierwszym stopniu i skazał Connorsa na powieszenie, Hale'a zaś na 99 lat więzienia i na ciężkie roboty.

OGŁOSZENIA DROGOWE

Adamski Feliks byłby felczer szpitala wenerycznego S-go Łazarza, przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór. Brzeska Nr. 13.

Dom do sprzedania. Cena przystępna. Wiadomość ul. Łęska 55, u właściciela.

Dom murowany piętrowy z oficynami w śródmieściu do sprzedania. Cena przystępna. Wiadomość Adm. „Słowa Kujaw.”.

Gospodarstwo nasienne w Dembicach Włocławek skrzyn. 49 ma do zbycia 150 m. pszenicy Wysoko Litewki I odsiew.

Kupię plac 2000 — 3000 łokci w okolicy Gęsiej, Biskupiej i Ogrodowej. Łaskawe oferty z podaniem ceny uprasza się złożyć w biurze L. Makowskiego.

Otomana dywanikowa nowa do sprzedania oraz kozetka gustowna. Zduńska 6 m. 3.

Poszukuję pokoju przy rodzinie, albo pokój z kuchnią. Łukszys Kasa Chorych.

Poszukuje się pokoju umeblowanego w śródmieściu, z osobnym wejściem. Cena według umowy. Wiadomość w Adm. „Słowa”.

Potrzebna bona do pięcioletniego chłopczyka od 1-go września. Wiadomość, Nowy Rynek firma „Fr. Marcinkowska”.

Pokój ładnie umeblowany ze wszelkimi wygodami do odstąpienia. Oferty pod „Tanio” do Administracji „Słowa”.

Przyjmę uczeni na stancję, wymagania skromne ul. Toruńska 12 m. 24.

Przyjmę uczniów na stancję od pierwszego września, kuchnia pierwszorzędną. Wiadomość Plac gen. Dąbrowskiego ul. Sześćściwa 2 u Hanuszkiewiczowej.

Poszukuje się mieszkania 4-5 pokojowego z kuchnią i wygodami. Uczę pisać na maszynie Ogrodowa Nr. 8 Przybylicałowa.

Stancja dla ucznia. Wiadomość Nowy Rynek 11 m. 7.

Sprzedają dryl Snoka 175 centymetrów 250 zł. Włocławek spr. 25.

Wdowa po urzędniku państwowym przyjmuje uczeni na stancję. Najtroskliwsza opieka zapewniona. Adres. Browarna Nr. 1. m. 1 od godziny 10 — 2 pp.

Zgubiono książeczkę wojskową Franciszka Szydłowskiego. Łaskawy znalazca zechce zwrócić do policji.

Zgubiono dokumenty wojskowe wydane przez P. K. U. Włocławek na imię Stanisława Deskiewicz. Łaskawy znalazca zechce oddać do policji.

Zgubiono książeczkę Pow. Kasy Chorych Bronisława Bajerskiego. Łaskawy znalazca zechce zwrócić do Adm. „Słowa Kuj.”